

Officiële richtlijnen voor het vertalen van de theorie en literatuur van het Herwaarderingscounselen

De theorie van het Herwaarderingscounselen is op zichzelf een belangrijke ondersteuning bij onze wederopbloei. Als we de principes van de theorie goed integreren in ons denken, zijn we beter in staat om met succes te handelen, zowel binnen als buiten het counselen.

De beknopte beschrijving van de ervaringen van andere mensen binnen HC verschaffen ons veel nuttige informatie en inzichten, en ze moedigen ons aan.

Veel mensen kunnen alleen van de geschreven HC-theorie kennis nemen door vertalingen vanuit de taal waarin het stuk oorspronkelijk geschreven is (in deze zin betekent *vertalen* het overzetten van tekst van de ene taal in de andere). Het is dus van groot belang dat de vertalingen accuraat en verantwoord zijn. Daarbij moet ook rekening gehouden worden met de auteursrechten en de rechten van de uitgever, zoals die in internationale wetgeving zijn vastgelegd.

Hoe strikt en zorgvuldig er vertaald moet worden, hangt enigszins af van het te vertalen materiaal. Bij sommige fundamentele onderdelen van de theorie, zoals bijvoorbeeld 'De vooronderstellingen', is een zeer grote zorgvuldigheid vereist; terwijl een verslag van de organisatie van een steungroep weer wat schetsmatiger (maar daardoor sneller) vertaald kan worden. Zoiets kan dan toch bevredigende communicatie zijn.

Ons doel bij vertalen zou moeten zijn om de theorie beschikbaar te maken voor iedere HC-er in haar of zijn eigen taal. We willen de kennis van alle HC-theorie en -praktijk over alle volken van de wereld verspreiden:

- accuraat
- zo wijdverspreid mogelijk
- zo snel mogelijk
- door de vertaalvaardigheden van zoveel mogelijk counselors in te zetten
- terwijl we gebruik maken van de hele HC-gemeenschap om vertalers te ondersteunen
- met alle respect voor de auteurs en binnen de kaders van het auteursrecht
- met vermelding en volledige erkenning van het werk van de vertalers
- zo efficiënt als mogelijk
- na overleg binnen een HC-gemeenschap met de huidige sprekers van een bepaalde taal, over wat er aan ondersteuning geboden kan worden en wat nodig is

Algemeen beleid

1. In alle vertalingen mag de theorie niet verdraaid worden. Niets mag worden weggelaten en niets mag worden toegevoegd.
2. De vertalingen mogen geen enkele vorm van onderdrukking bevatten; 'culturele aanpassingen' zijn niet toegestaan.
3. De taal van de vertalingen moet goed te begrijpen zijn; helder, met de juiste grammatica en passende uitdrukkingen.
Dit betekent dat het vaak nodig is dat woorden, uitdrukkingen, grammatica enzovoorts, veranderd moeten worden, om de tekst *echt* te vertalen. Het onbewust gebruik van Engelse woorden en uitdrukkingen is meestal een vorm van geïnternaliseerde culturele onderdrukking. Tegelijkertijd mogen de gekozen woorden en grammatica de oorspronkelijke *betekenis* van de tekst niet veranderen.
4. Tot nu toe werd veel HC-literatuur oorspronkelijk geschreven in het Engels. In deze Engelse HC-literatuur hebben sommige woorden een betekenis gekregen die alleen binnen HC bekend is. Zo'n HC-betekenis kan (ongeveer) gelijk zijn aan de betekenis die buiten HC gebruikelijk is, maar toch niet precies hetzelfde als hoe zo'n woord in het dagelijks leven wordt gebruikt. Andere woorden zijn speciaal uitgevonden voor HC. Elke keer als HC vertaald wordt in een nieuwe taal, moeten sommige woorden voor de HC-doeleinden een nieuwe betekenis krijgen. Soms moeten er zelfs woorden uitgevonden worden (bijna elk nieuw kennisgebied doet dat zo.)
5. De vertaling moet recht doen aan de culturele achtergrond van de schrijfster of schrijver, even als aan de manier waarop die zich uitdrukt. Uiteraard zijn uitdrukkingen en citaten gekleurd door de culturele achtergrond van de auteur. Zulke uitdrukkingen vragen soms om extra uitleg. Als ze zonder zo'n uitleg veranderd worden, bestaat het risico dat de specifieke manier van spreken van de auteur verloren gaat.
6. Het vertalen van een moeilijke passage zal meestal in twee stappen gaan. De eerste stap is die van de inspiratie, van het spelen met ideeën en van het gokken wat de goede weergave van de betekenis is. In deze fase is geen enkele versie te dol om voor te stellen. Bij de tweede, uiterst noodzakelijke stap moet de gekozen bewoording streng gecontroleerd worden. Goed geïnformeerde mensen moeten van de voorgestelde formuleringen nauwkeurig onderzoeken of de vertaling wel een exacte weergave van het originele tekst is.

7. Als een vertaler een woord of een passage in de tekst niet precies begrijpt, moet zij of hij niet een gokje wagen. Er is altijd wel iemand te vinden die de precieze betekenis kan uitleggen (de auteur zelf, bijvoorbeeld).
8. Vertaalprogramma's op de computer kunnen als hulpmiddel gebruikt worden door een vertaler. Die kunnen de geïnformeerde menselijke geest echter niet vervangen; een vertaler kan immers de oorspronkelijke tekst echt begrijpen en de meest precieze uitdrukkingen vinden in de taal waarin vertaald wordt.

Structuur

1. Per taal moet de eindverantwoordelijkheid voor de publicatie van vertalingen van HC-literatuur gegeven worden aan één persoon. Zodra er een geschikte kandidaat is, zullen de leiders van de regio en van de gebieden met de Internationale Referentie Persoon overleggen en tot de keuze van een Vertaalcoördinator overgaan.
2. Het is de taak van de Vertaalcoördinator om beslissingen te nemen over de publicatie van vertalingen in de betrokken taal (zowel voor het bepalen wat er vertaald moet worden als voor het controleren en goed- of afkeuren van de definitieve vertaling, voordat die gepubliceerd wordt).
De Vertaalcoördinator houdt toezicht op het samenstellen van een woordenlijst met typische HC-woorden of -zinnen voor zijn of haar taal (die van tijd tot tijd geüpdatet en op de HC-website gepubliceerd dient te worden). Zij of hij houdt bij aan welke vertalingen er wordt gewerkt, zodat er zicht is op de voorraad artikelen die op de HC-website geplaatst kunnen worden. Hij of zij moedigt brede deelname in het vertaalwerk aan, en ziet erop toe dat goede vertalingen snel gepubliceerd worden. De Vertaalcoördinator zendt de definitieve versie van elke vertaling aan de Internationale Referentie Persoon en aan de Vertaalcoördinator van Rational Island Publishers, voor hun toestemming voor publicatie.
3. De Vertaalcoördinator hoeft niet (tenzij zij of hij daar zelf voor kiest) de vertalingen van anderen na te kijken of te corrigeren. Als een vertaling niet geschikt gevonden wordt voor publicatie, dan is het de taak van de vertaler om de vertaling te verbeteren of om iemand te vinden die hem verbetert. (De Vertaalcoördinator kan anders te makkelijk overbelast worden met het correctiewerk.)
4. De Vertaalcoördinator wordt aangemoedigd om één of meerdere Assistent Vertaalcoördinatoren aan te stellen, om te helpen bij het goedkeuren van

vertalingen. Zulke Assistent Vertaalcoördinatoren kunnen vooral nodig zijn als een taal gesproken wordt in meer dan één geografische regio. Dergelijke Assistenten kunnen ook algemene ondersteuning bieden, zodra de hoeveelheid te vertalen werk toeneemt. De taak van het goedkeuren van vertalingen kan ook gedelegeerd worden aan een Assistent Vertaalcoördinator; zie daarvoor de richtlijnen hieronder. Bij andere soorten vertalingen kan de Assistent Vertaalcoördinator voorlopige toestemming geven. De vertaling moet echter nog wel worden doorgegeven aan de Vertaalcoördinator voor definitieve toestemming.

5. Het beste is als de eerste versie van een vertaling gecontroleerd wordt door de leiding van een gemeenschap en door verantwoordelijke counsellors; de feedback van mensen die de tekst gebruikt hebben moet worden aangewend om latere versies te verbeteren.
6. Het is de bedoeling dat alle counsellors aangemoedigd worden om te helpen met vertalen. (Tweetalige vertalers zullen altijd nodig zijn voor het eigenlijke vertaalwerk, maar er zijn allerlei klussen die gedaan kunnen worden door counsellors die de vaardigheid van het vertalen niet machtig zijn.) Vertalers moeten eraan herinnerd worden dat er geen garantie is dat hun vertaalwerk wordt goedgekeurd voor publicatie. Aan mensen die op eigen initiatief gaan vertalen raden we aan om contact op te nemen met de Vertaalcoördinator voordat ze met het werk beginnen, om te voorkomen dat er onnodig dubbel werk wordt verzet.
7. Als men veranderingen wil aanbrengen in de tekst van een vertaler, moet men de vertaler toestemming vragen om die aan te brengen. (Als de vertaler de veranderingen niet accepteert, kan het gebeuren dat zij of hij de hele vertaling wil terugtrekken.) Het is belangrijk dat het werk van de vertaler wordt gerespecteerd.

Richtlijnen

1. Elke counsellor heeft toestemming en wordt aangemoedigd om elke willekeurige tekst te vertalen voor eigen gebruik (één exemplaar is toegestaan).
2. Voor een counsellor die goed op de hoogte is van het onderwerp van een artikel en die daar graag een vertaling van wil maken voor algemene verspreiding, gelden de volgende richtlijnen:
 - a) Neem contact op met de Vertaalcoördinator om uit te zoeken of de stukken die je op het oog hebt al door iemand anders vertaald worden. Als je niet weet wat je moet vertalen, vraag de Vertaalcoördinator dan om suggesties. De lijst met Vertaalcoördinatoren vind je in Present Time. Als er voor jou

taal nog geen Vertaalcoördinator is aangewezen, neem dan alsjeblieft contact op met Rational Island Publishers voor raad en hulp.

- b) Maak een eerste versie van je vertaling.
 - c) Verbeter de vertaling zoveel mogelijk: herlees haar zorgvuldig. Zoek hulp bij woorden of zinnen die moeilijk te vertalen zijn. Laat je vertaling lezen door andere vertalers of door andere counselors die HC goed begrijpen en die de taal van de vertaling goed beheersen en vraag om suggesties. Voor dit doel mogen er maximaal tien kopieën gemaakt worden, die duidelijk gemarkeerd zijn als 'voorlopige vertaling'. De maximaal tien kopieën zijn inclusief de kopieën die per e-mail worden verstuurd.
 - d) De inhoud van de tekst mag niet afwijken van het origineel, zonder toestemming van de Internationale Referentie Persoon.
 - e) Als je vindt dat de vertaling voltooid is, stuur dan een goed leesbare kopie, die je zorgvuldig hebt gecontroleerd, naar de Vertaalcoördinator. Die zal de vertaling lezen en terugsturen met algemene aanbevelingen (let op: het is niet de taak van de Vertaalcoördinator om de vertaling te corrigeren) Als julie het eens worden over de veranderingen, zullen ze in de vertaling worden opgenomen. Als het niet lukt om het eens te worden, dan kan de vertaler het stuk terugtrekken of het aan de Vertaalcoördinator overlaten om een definitieve beslissing te nemen.
 - f) Zoek contact met de Vertaalcoördinator van Rational Island Publishers (RIP) en maak afspraken over het overdragen van de auteursrechten van de vertaling aan RIP.
3. Workshopleiders die een artikel vertaald willen hebben zodat het op hun workshop gebruikt kan worden, moeten hun vertaalverzoek drie maanden van te voren indienen. Het is niet de verantwoordelijkheid van de Vertaalcoördinator om een vertaler te vinden die dat werk doet.
4. Om gepubliceerd (bedoeld wordt: gedrukt voor verspreiding of geplaatst op de HC-website) en wijd verspreid te worden, moeten vertalingen - van boeken, brochures, artikelen, lokale nieuwsbrieven en materiaal van de HC-website www.rc.org - goedgekeurd worden door de Vertaalcoördinator en door de Internationale Referentie Persoon (of, in sommige gevallen, alleen door de Vertaalcoördinator, als de Internationale Referentie Persoon dat gedelegeerd heeft.)
- Materiaal dat alleen bedoeld is om te fotokopiëren in een beperkte oplage, bijvoorbeeld de nieuwsbrief van een gebied of vertalingen die alleen be-

doeld zijn voor één workshop of één klas, moet worden goedgekeurd door de Vertaalcoördinator (of, als de Vertaalcoördinator dat gedelegeerd heeft, door de Assistent Vertaalcoördinator). Zulke vertalingen moeten nog steeds de theorie accuraat weergeven, maar om te zorgen dat ze op korte termijn beschikbaar komen, hoeven ze niet aan dezelfde nauwgezette eisen te voldoen als de publicaties die wijd verspreid worden.

De verspreiding van zulke vertalingen is beperkt tot deelnemers van die speciale klas of van die ene workshop of tot counselors van een bepaald gebied. Elke kopie van die vertaling moet duidelijk voorzien zijn van de mededeling: 'Alleen te gebruiken voor ... (en op de puntjes de beoogde klas, workshop of gebiedsactiviteit invullen) waar deze tekst besproken zal worden. Deze vertaling kan kleine foutjes bevatten; verspreid dit document daarom niet verder.' Het is de bedoeling dat de versie in de originele taal wordt bijgevoegd. Deze voorlopige vertalingen kunnen later worden verbeterd en vervolgens voorgelegd worden aan de Vertaalcoördinator en de Internationale Referentie Persoon voor toestemming voor publicatie en wijdere verspreiding.

Algemeen geldt dat wat geschreven wordt op de HC e-maildiscussielijsten beter niet vertaald kan worden. Zulke teksten zijn niet bewerkt en er is niet gecontroleerd of ze kloppen met de theorie. Veel goede bijdragen aan deze lijsten worden bewerkt en gepubliceerd in Present Time of in andere tijdschriften; dat is dan de versie die kan worden vertaald en verspreid.

Als een counselor toch een citaat van een e-maillijst wil vertalen, moeten bijzondere stappen in acht genomen worden. De discussies op de HC e-maillijsten worden immers gevoerd binnen een vertrouwde, besloten groep. Ze zijn niet bedoeld als gedachten die opgeschreven zijn voor een groter publiek en ze zijn daarom nog alleen een schetsversie van het beste denken van individuen of van een groep. Het volgende is daarom nodig voordat de vertaling verspreid kan worden:

- * er moet toestemming zijn van de auteur
- * de tekst mag niet op personen terug te voeren zijn
- * het materiaal mag alleen gefotokopieerd, maar niet ingebonden worden
- * er mogen geen kosten worden berekend bovenop de fotokopieerkosten
- * er moet toestemming zijn van de Vertaalcoördinator of van de Assistent Vertaalcoördinator.

5. Nadat toestemming is verkregen van de Vertaalcoördinator en, in de meeste gevallen, ook van de Internationale Referentie Persoon, mag de vertaling gepubliceerd worden.

De vertaling kan nu geschikt worden gemaakt voor publicatie; hij wordt dan ofwel gedrukt door Rational Island Publishers in Seattle, Washington ofwel

door een lokale HC-gemeenschap.

Neem voordat je een manuscript voor publicatie opstuurt eerst contact op met Rational Island Publishers, om afspraken te maken over de beste manier om het aan te pakken.

Het uitgeven van de vertaling door andere uitgevers dan door Rational Island Publishers kan alleen met toestemming van de Internationale Referentie Persoon. Als er lokaal gedrukt wordt, wordt sterk aangeraden om de assistentie en ondersteuning van Vertaalcoördinator van Rational Island te vragen. (zie: 'How to Publish Translations' voor meer informatie).

Als een brochure of een boek al door RIP is uitgegeven, moet het omslagontwerp, de paginaopmaak en de afmeting van de originele uitgave zo nauwkeurig mogelijk gevolgd worden.

6. Aan de binnenkant van de omslag (of op de achterkant van de titelpagina, als die er is) van elke vertaling van HC-literatuur (een voorbeeld kan verkregen worden bij de Vertaalcoördinator van Rational Island Publishers) moet de onderstaande informatie opgenomen moeten worden. Als er geen omslag of titelpagina is, bijvoorbeeld als het om de vertaling van slechts één enkel artikel gaat, kan deze informatie verschijnen op de laatste pagina. Dit geldt ook voor stukken die alleen gepubliceerd worden op de HC-website (zie het voorbeeld hieronder).

Druk de onderstaande informatie in het Engels en in de originele taal van de tekst af, als die niet in het Engels is:

- * Titel van de brochure of het boek
- * Originele bron (als het eerder onderdeel van een andere publicatie was)
- * Naam van de auteur
- * Indien nodig: editie-nummer (bijvoorbeeld: 'tweede editie', 'derde editie')
- * Naam van de taal
- * Naam van de vertaler (dit kan bijvoorbeeld geschreven worden als: 'Nederlandse vertaling door Rik Almekinders')
- * De onderstaande mededeling over het auteursrecht:

'Copyright © [jaar van het copyright van de oorspronkelijke uitgave], [jaar van het copyright van de vertaling] Rational Island Publishers.

All rights reserved. No part of this pamphlet (or book or article) may be used or reproduced in any manner whatsoever without written permission, except in the case of brief quotations embodied in critical articles or reviews.'

* Herhaal de auteursrechtinformatie van hierboven in de taal van de vertaling.

'Copyright © [jaar van het copyright van de oorspronkelijke uitgave], [jaar van het copyright van de vertaling] Rational Island Publishers.

Alle rechten voorbehouden.

Geen enkel deel van deze brochure (of boek of artikel) mag op welke manier dan ook gebruikt of gekopieerd worden zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever, behalve in het geval van korte citaten ten behoeve van kritieken of recensies.

* Sluit af met de onderstaande informatie (in de taal van de vertaling):

Voor meer informatie:

Rational Island Publishers

P.O. Box 2081, Main Office Station

Seattle, Washington, 98111, Verenigde Staten

Telefoonnummer: +1-206-284-0311

E-mail: ircc@rc.org

Fax: +1-206-284-8429

* ISBN (of, in zeldzame gevallen, een vergelijkbaar nummer) voor de vertaling.

* Prijs van de publicatie in de munteenheid van het land waar de uitgave is gepubliceerd (je kunt dit ook leeg laten en later invullen, als de waarde van het geld in jouw land sterk wisselt). (Dit is niet nodig als de publicatie alleen op de HC-website zal verschijnen.)

VOORBEELD:

Working Together to End Racism

Healing from the damage caused by racism

Tim Jackins and others

Dutch translation by Jan Venderbos, Paul Mulders, Gabor Menkes, Annie Hoekstra, Cobie Hartog and Christiaan Hamaker

Revision by Marijke Wilmans and Johan van Zwet (2011)

Copyright © 2002, 2003 by Rational Island Publishers. All rights reserved.

No part of this pamphlet (or book or article) may be used or reproduced in any manner whatsoever without written permission except in the case of brief quotations embodied in critical articles or reviews.

Samenwerken om racisme te beëindigen

Herstellen van de schade veroorzaakt door racisme

Tim Jackins en anderen

Vertaling: Jan Venderbos, Paul Mulders, Gabor Menkes, Annie Hoekstra, Cobie Hartog and Christiaan Hamaker

Bewerking: Marijke Wilmans en Johan van Zwet (2011)

Copyright © 2002, 2003 Rational Island Publishers. Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag op welke manier dan ook gebruikt of gekopieerd worden zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever, behalve in het geval van korte citaten ten behoeve van kritieken of recensies.

Voor meer informatie:

Rational Island Publishers

P.O. Box 2081, Main Office Station

Seattle, Washington, 98111, VS

Telefoon: +1-206-284-0311

E-mail: ircc@rc.org of hcnederland@rc.org

Fax: +1-206-284-8429

ISBN: 1-58429-105-2

€...

7. Het is de bedoeling dat de prijs van de publicatie zo berekend wordt dat met het onderstaande rekening gehouden is:
 - a) De kosten van de productie (drukken, inbinden, etc.) van het artikel, de brochure of het boek.
 - b) 10% van het geld dat verkregen wordt door verkoop, moet als royalty's worden afgedragen aan Rational Island Publishers; de overdracht van deze bedragen vindt jaarlijks plaats in januari, en
 - c) verkrijgen van extra inkomsten voor de kosten van eventuele toekomstige uitgaven van de vertaling, als deze druk is uitverkocht.

Als de vertalingen lokaal gedrukt en verkocht zijn, moet het geld van de verkoop apart gehouden worden en aangewend voor het doorgaande proces van publicatie van HC-vertalingen.
8. Als de vertaling van een publicatie lokaal is gedrukt, stuur dan vijf exemplaren ervan naar Rational Island Publishers. Rational Island Publishers zal

deze exemplaren kopen voor de verkoopprijs. Stuur daarnaast ook een digitale versie van de publicatie aan Rational Island Publishers.

Neem voordat je het opstuurt contact op met Rational Island Publishers, om afspraken te maken over hoe je dit gaat doen. Stel Rational Island Publishers op de hoogte van het aantal exemplaren dat er in totaal is gedrukt. Stuur de tien procent (10%) royalty's jaarlijks in januari naar Rational Island Publishers.

9. De HC-Gemeenschappen kunnen het zich in het algemeen niet veroorloven om vertalers te betalen voor hun werk. HC-vertalingen worden bijna altijd gedaan door vrijwilligers (net zoals de meeste andere klussen die voor de Gemeenschap gedaan worden).
10. De belangrijkste werken die vertaald moeten worden, zoals vastgesteld op de prioriteitenlijst van oktober 2012, zijn, in volgorde van belangrijkheid:
 - a. *The Human Side of Human Beings*
 - b. *The Fundamentals of Co-Counseling Manual*
 - c. *How to Begin 'Re-evaluation Counseling'*
 - d. *The Human Situation*
 - e. *Working Together to End Racism*
 - f. *Guidelines for the Re-evaluation Counseling Communities*
 - g. *'The List'*
 - h. *The Enjoyment of Leadership*
 - i. *A New Kind of Communicator, 6th Ed.*
 - j. *Listening Effectively to Children*
 - k. *Official Guidelines for the Translation of RC Theory and Literature*
 - l. *Selection from Present Time* (deze wordt elk kwartaal per email door de Vertaalcoördinator van Rational Island Publishers gestuurd)Een actuele prioriteitenlijst kan verkregen worden bij de Vertaalcoördinator van Rational Island Publishers, of is anders te vinden op de HC-website www.rc.org.

De prioriteitenlijst heeft als doel om een richtlijn te geven voor de inspanningen van het georganiseerde vertaalwerk in de HC-gemeenschappen. Hij is niet bedoeld om individuele counselors te ontmoedigen om literatuur te vertalen die hun directe belangstelling heeft. Zulk vertaalwerk is ook belangrijk en het vertalen ervan moet aangemoedigd worden. De Vertaalcoördinator overlegt over welke vertalingen belangrijk zijn met de Regionale Referentie Persoon of Personen van de regio's binnen het taalgebied.

11. Vertalingen van literatuur die elektronisch aan Rational Island Publishers worden aangeleverd, zullen beschikbaar gesteld worden op de HC-website. Een lijst van alle vertaalde boeken, brochures en artikelen en informatie

over hoe exemplaren verworven kunnen worden, zal daar vermeld worden. Die informatie zal regelmatig worden geüpdatet.

12. De eindverantwoordelijkheid voor de publicatie van HC-literatuur ligt bij de Internationale Referentie Persoon. Voor het herdrukken van HC-publicaties of voor het publiceren uit naam van Herwaarderingscounselen is toestemming nodig van de Internationale Referentie Persoon.

vertaling: Rik Almekinders

redactie: Bart van Hensbergen en Marijke Wilmans

februari 2017